

הָכָא גְדוּלָּהּ, וּכְתִיב הֵתָם (דברים יח) וְאֵת הָאִשׁ הַגְּדוּלָּהּ
הַזֹּאת וְגו', דְּעָאֵל עֲמִיּה גֵיהֶנָם. עַד מָאֵד. מֵאִי עַד מָאֵד.
כְּתִיב הָכָא מָאֵד, וּכְתִיב הֵתָם (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מָאֵד,
דָּא מִלְּאַךְ הַמּוֹת, כְּדִין אֲמַר מִי אֵיפָה.

(דף קמ"ה ע"א) (בראשית כז) כְּשִׁמוּעַ עֲשׂוּ אֶת דְּבַרֵי אָבִיו וְגו'. אֲמַר
רַבִּי חֲיִיא, כַּמָּה בִישִׁין עָבְדוּ אֵינּוֹן דְּמַעִין דְּבַכָּה
וְאַפִּיק עֲשׂוּ קָמִי אָבוּי, בְּגִין דִּיתְבַּרְךָ מַנִּיָּה, בְּגִין דִּהוּה
חָשִׁיב מְלָה דְאָבוּי יִתִּיר. הֵכִי קָרָא שְׁמוּ יַעֲקֹב. (ד"א ל"ג
וְאוּקְמוּדָה) הֵכִי קָרָא שְׁמוּ, קָרָא שְׁמוּ הֵהוּא דְקָרָא לִיה, אֲפִיק
צִיצָא דְרוּקָא בְּגִין קְלָנָא. הֵכִי נְקָרָא שְׁמוּ לָא כְּתִיב,
אֶלָּא קָרָא שְׁמוּ.

(בראשית כז) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעַמִּים. זֶה. מֵהוּ זֶה, (אֶלָּא) וַיַּעֲקֹבֵנִי
פְּעַמִּים מִבְּעֵי לִיָּה. אֶלָּא, מְלָה חַד הוּי תְרִי זְמַנִּי,
בְּכוּרְתִי, (ק"ס ע"א, שְׁמוֹת קי"א ע"א) אֶהְדֵּר לִיָּה זְמַנָּא אַחְרָא
בְּרַכְתִּי, זֶה הוּא תְרִי זְמַנִּין. כְּגוּוֹנָא דָּא, (בראשית מג) כִּי עָתָה
שָׁבְנוּ זֶה פְּעַמִּים, מְלָה חַד, תְּרִין זְמַנִּין. חַד דֵּהָא אֶהְדֵּרְנָא
לִיָּה וְלָא נְהוּי בְּכַסּוּפָא קָמִיָּה דֵּהָהוּא בַר נָשׁ. שָׁבְנוּ,
בְּשָׁנוּ. אֲנִן בְּכַסּוּפָא מַנִּיָּה, וּכְבַר אֶהְדֵּרְנָא.

כְּגוּוֹנָא דָּא, אֲמַר אֵיּוֹב, (איוב יג) וְתַחֲשַׁבְנִי לְאוֹיֵב לָךְ,
אֶהְדֵּר אֵיּוֹב, אוֹיֵב. וְאוּקְמוּדָה דְכְּתִיב, (איוב ט)
אֲשֶׁר בְּסַעֲרָה יִשׁוּפְנִי וְגו'. אֲמַר לְפָנָיו, רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם,

שָׁמָּא רוּחַ סְעָרָה עֲבָרָה לְפָנֶיךָ. וְהָכָא בְּכוֹרְתִי לְקַח וְהִנֵּה
עָתָה אֶהְדָּר מִלָּה וְנָטִיל בְּרַכְתִּי.

(בראשית כז) הֵן גְּבִיר שִׁמְתִּיו לָךְ וְגו', וְלָךְ אֵיפָה מָה אַעֲשֶׂה
בְּנִי. וְלָךְ אֵיפָה, לֵית קִיַּימָא הָכָא מֵאן דְּמִסְתַּבֵּם
עֲלֶךָ. מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי. בְּדִין, בְּרַכִּיָּה בְּהָאֵי עֲלָמָא וְאִסְתַּכַּל
בְּדַרְגִּיָּה, וְאָמַר (בראשית כז) וְעַל חֲרַבְךָ תַּחֲיֶה, דְּהָא הָכִי
אֶתְחַזִּי לָךְ לְאוֹשְׁדָא דְּמִין וְלִמְעַבְד קְרַבִּין, וְעַל דָּא אָמַר
מָה אַעֲשֶׂה בְּנִי.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, וְלָךְ אֵיפָה מָה אַעֲשֶׂה, כִּיּוֹן דְּאָמַר
הָאֵי, אִמָּאֵי בְּנִי. אֶלָּא אָמַר לִיָּה, וְלָךְ אֵיפָה מָה
אַעֲשֶׂה, דְּאַנְתָּ בְּדִינָא וּבְחֲרַבָּא וּבְדַמָּא חֲזִינָא לָךְ,
וְלֶאֱחִיךָ בְּאַרְחָ שְׁלִים. אֶלָּא בְּנִי, בְּנִי וְדָאֵי, אֲנָא גְרִימָנָא
לָךְ, בְּגִין דְּאַנְתָּ בְּנִי. וְעַל דָּא עַל חֲרַבְךָ תַּחֲיֶה וְאֶת אֶחֱיָךְ
תַּעֲבֹד. וְעַדִּיין לָא אֶתְקִיַּים, דְּהָא לָא פִּלַּח לִיָּה עֵשׂוֹ
לִיעֶקֶב. בְּגִין דִּיעֶקֶב לָא בְּעָא לִיָּה הַשְׁתָּא, וְאִיהוּ אֶהְדָּר
וְקָרָא לִיָּה אֲדָנִי כַּמָּה זְמַנִּי, בְּגִין דְּאִסְתַּכַּל לְמַרְחֹק,
וּסְלִיק לִיָּה לְסוּף יוּמֵיָא, כְּדַקְאֶמְרֵן.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ אֲזִילֵי בְּאַרְחָא. עַד דְּהָווּ אֲזִילֵי,
חָמוּ לִיָּה לְרַבִּי יוֹסִי סְבָא דְּהָוָה אֲזִיל בְּתַרִּיָּהּ. יִתְבוּ
עַד דְּמָטָא לְגַבִּיָּהּ. כִּיּוֹן דְּמָטָא לְגַבִּיָּהּ, אָמְרוּ הַשְׁתָּא
אַרְחָא מִתְתַּקְנָא קַמֵּן, אֲזִלוּ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא (תהלים קיט) יַעַת

לַעֲשׂוֹת לִי. פֶּתַח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (משלי לא) פִּיהַּ פֶּתַח פֶּתַחַה
בְּחֻכְמָה וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ. פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה, דָּא
כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ אֵלִין אֵינּוֹן
יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינּוֹן לִישְׁנָא דְאֹרִייתָא דְמִשְׁתַּעֵי בַּהּ יוֹמֵי
וְלִילֵי.

(משלי לא) פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה דָּא ב' דְּבִרְאשִׁית, וְאוֹקְמוּנָהּ.
וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ דָּא אֲבִרְהֵם, דְּבִיהַּ בְּרָא
עַלְמָא, וּבִיהַּ מִשְׁתַּעֵי תְּדִיר. ב' סְתִים מֵהַאי גִיסָא,
וּפְתִיחָא מֵהַאי גִיסָא. סְתִימָא מֵהַאי גִיסָא, כְּמָה דְאַתָּ
אָמַר, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אַחֲוֵי. פְּתִיחָא מֵהַאי גִיסָא,
בְּגִין לְאַנְהָרָא (נ"א לְהִדְרָא) אֲנַפְהָא לְגַבֵּי עֵילָא, וּפְתִיחָא
מֵהַאי גִיסָא, בְּגִין לְקַבְּלָא מְלַעֲיָלָא, וְאִיהַי אֲכַסְדָּרָה
לְקַבְּלָא. וּבְגִין כֶּךָ קְיִימָא בְּרִישָׁא דְאֹרִייתָא וְאַתְמַלִּיָּא
לְבַתֵּר, פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה, בְּחֻכְמָה וְדָא, דְכְּתִיב
בְּרִאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, כְּתַרְגוּמוֹ. וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ,
דְּהַא לְבַתֵּר מִשְׁתַּעֵי וְאָמַר (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר
וַיְהִי אוֹר.

פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה, דָּא ה' (קדמא) דְשִׁמָּא קְדִישָׁא דְכֻלָּא
בַּהּ, וְאִיהַי סְתִים וְגַלְיָא, כְּלִילָא דְעֵילָא וְתַתָּא, רְזָא
דְעֵילָא וְתַתָּא. (משלי לא) פִּיהַּ פֶּתַחַה בְּחֻכְמָה, בְּגִין דְאִיהַי
סְתִימָא דְלָא אֲתִידַע כְּלָל, דְכְּתִיב, (איוב כח) וְנַעֲלַמָּה

מֵעֵינִי כָּל חַי וּמַעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה. וְכֵן שְׂאֲרֵי
 לְאֵת־פֶּשֶׁטָא בְּחֻכְמָה דְּאֵת־דְּבִק בָּהּ, וְאִיהִי בְּגוּוּהָ, (וְאִיהִי)
 אֲפִיקַת קָלָא, דְּאִיהִי תוֹרַת חֶסֶד.

פִּיָּה פִּתְחָה בְּחֻכְמָה, דָּא ה"א בִּתְרָאָה דְּאִיהוּ (דְּאִיהִי) דְּבוּר,
 וּמְלָה תְּלִיָּא בְּחֻכְמָה. וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה. דָּא
 קוּל דְּקִימָא עַל דְּבוּר לְאַנְהָגָא לִיה. וְתוֹרַת חֶסֶד, דָּא
 יַעֲקֹב, (דף קמ"ח ע"ב) דְּאִיהוּ עַל לְשׁוֹנָה, לְאַנְהָגָא מְלָה וּלְאַחְדָּא
 לָהּ, דְּהָא לִית דְּבוּר בְּלָא קוּל, וְאוּקְמוּהָ.

פִּתְחָה רַבִּי חֵיִיא אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, (משלי ח) אֲנִי חֻכְמָה שְׁכַנְתִּי
 עֲרָמָה וְדַעַת מְזֻמּוֹת אֲמָצָא. אֲנִי חֻכְמָה, דָּא כְּנֻסַת
 יִשְׂרָאֵל. שְׁכַנְתִּי עֲרָמָה, דָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ חַפִּים, וְדַעַת
 מְזֻמּוֹת אֲמָצָא דָּא יִצְחָק, דְּהוּהָ לִיה דַּעַת מְזֻמּוֹת לְבָרְכָא
 לִיה לַעֲשׂוֹ. וּבְגִין דְּחֻכְמָה אֲשַׁתְּתַף בְּהַדְיָה דִּיעֲקֹב דְּאִיהוּ
 עֲרָמָה, וְדַעַת מְזֻמּוֹת אֲמָצָא, דְּאֵת־בְּרַךְ יַעֲקֹב מֵאֲבוּי,
 וְשָׂרוּ עָלֶיהָ כָּל אֵינּוֹן בְּרַכָּאן, וְאֵת־קִימּוּ בֵּיה וּבְבִנּוּי
 לְעַלְמָא וּלְעַלְמֵי עָלְמִין.

מֵאֵינּוֹן אֵת־קִימּוּ בְּהָאֵי עָלְמָא, וְכֻלְהוּ יִתְקִימוּן לְזֻמְנָא
 דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכַדִּין יְהוֹן יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד
 בְּאַרְצֵי וְעַם אֶחָד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב,
 (יחזקאל לז) וְעָשִׂיתִי אֶתְּם לְגוֹי אֶחָד בְּאַרְצֵי. וְיִשְׁלַטוּן לְעִילָא
 וְתַתָּא, דְּכְתִיב, (דניאל ז) וְאָרוּ עִם עֲנַנֵי שְׁמַיָּא כְּבָר אַנְשֵׁי

אַתָּה, דָּא מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּכָתִיב, (דניאל יב) וּבְיוֹמֵיהוֹן דִּי
מַלְכֵי אַנּוּן יִקִּים אֱלֹהַ שְׁמִיָּא מַלְכוּ וְגו'. וְעַל דָּא בְּעָא
יַעֲקֹב, דִּי־סִתְּלִקוֹן בְּרֻכּוּי לְהֵהוּא זְמַנָּא דְּאַתִּי, וְלֹא נָטַל
לוֹן לְאַלְתֵּר.

פְּתַח רַבִּי יִיסָא אֲבַתְרִיה וְאָמַר, וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבָדֵי
יַעֲקֹב נְאֻם יי וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל וְגו'. הָאִי קָרָא
אוּקְמוּהָ. אֲבָל בְּהֵיא שְׁעֵתָא דְנִפְק יַעֲקֹב מִקְּמֵי אָבוּי,
בְּאַיְנוּן בְּרַכָּאן, אֲסִתְּפַל בְּנַפְשִׁיהָ. אָמַר, הָא אֵלִין בְּרַכָּאן,
בְּעֵינָא לְסִלְקָא לוֹן לְבַתֵּר לְאַרְיִכוּ יוֹמִין, וְהוּהָ דְחִיל
וּמִסְתְּפֵי, נִפְק קָלָא וְאָמַר, (ירמיה מו) וְאַתָּה אַל תִּירָא עֲבָדֵי
יַעֲקֹב נְאֻם יי כִּי אֲתֵּךְ אָנִי, לָא אֲשַׁבּוּק לָךְ בְּהָאִי עֲלֵמָא.
(ירמיה מו) כִּי הִנְנִי מוֹשְׁעָךְ מִרְחוּק, לְהֵהוּא זְמַנָּא דְאַנְתָּ
סְלִיק לוֹן לְאַיְנוּן בְּרַכָּאן.

(ירמיה מו) וְאֵת זֶרְעֶךָ מֵאַרְצָ שְׁבָיִם, דְּאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא
נָטִיל בְּרֻכּוּי עֵשׂוּ וַיִּשְׁתַּעֲבְדוּן בְּבִנְיָ, אָנָּא אֲפִיק לוֹן
מִיְדוּי, וּכְדִין יִשְׁעֲבְדוּן בְּנִיךָ בֵּיהָ. וְשָׁב יַעֲקֹב, לְאַיְנוּן
בְּרַכָּאן, וְשָׁב יַעֲקֹב, דָּא שְׁכִינְתָּא (נ"א דְהֵיא עֲמִיָּה דְיַעֲקֹב). וְשָׁב
יַעֲקֹב וְדָאִי. וְשָׁקֵט וְשָׁאֲנֹן, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ. מֵאַיְנוּן
מַלְכוּוֹן, מִבְּבַל מִמְּדֵי וּמִיּוֹן, וּמֵאַדּוּם. דְּאַיְנְהוּ הוּוּ
דְּאַשְׁתַּעֲבְדוּ בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל. (שם) וְאִין מִתְרִיד, לְעֵלָם
וְלְעֵלְמֵי עֲלֵמִיא.

אֲזָלוּ, עַד דִּהּוּ אֲזָלִי, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וַדַּאי כָּל מַה
 דְּעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, כִּלְאִי הוּא
 בְּרִזָּא דְחֲכַמְתָּא, וְכִלְאִי בְּגִין לְאַחֲזָאָה חֲכַמְתָּא עֲלָאָה לְהוּ
 לְבַנֵּי נְשָׂא, בְּגִין דִּילְפּוֹן מִהֵהוּא עוּבְדָּא רִזִּין דְּחֲכַמְתָּא,
 וְכִלְאִי אֵינּוֹן כְּדָקָא יָאוּת, וְעוּבְדוּי כְּלָהּ אֹרְחֵי
 דְּאֹרֵייתָא, בְּגִין דְּאֹרְחֵי דְּאֹרֵייתָא, אֵינּוֹן אֲרַחֵי
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְלִית מְלָה זַעֲרָא דִּלִּית בָּהּ כַּמָּה
 אֹרְחִין וְשְׁבִילִין, וְרִזִּין דְּחֲכַמְתָּא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, דִּהָא רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי הָוָה אָמַר תְּלִית מֵאָה
 הֵלְכוֹת פְּסוּקוֹת, בְּרִזָּא דְּחֲכַמְתָּא עֲלָאָה, בְּפִסּוּק
 (בראשית לו) וְשֵׁם אֲשֶׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בֵּת מִטְרַד בֵּת מִי זָהָב,
 וְלֹא גָלִי לֹוֹן, אֶלְא לְרַבִּי אֶלְיָעֶזֶר דִּהּוּ עֲמִיָּה, בְּגִין
 לְמַנְדַּע דְּכַמָּה רִזִּין עֲלָאִין אֵינּוֹן בְּכָל עוּבְדָּא וְעוּבְדָּא
 דְּאִיָּהּ בְּאֹרֵייתָא, וּבְכָל מְלָה וּמְלָה חֲכַמְתָּא אִיָּהּ,
 וְאֹרֵייתָא דְּקִשׁוּט, בְּגִין כֶּךָ אֵינּוֹן מְלִין דְּאֹרֵייתָא, מְלִין
 קַדִּישִׁין אֵינּוֹן, לְאַחֲזָאָה מִינָּה נְפֻלָּאוֹת, כַּמָּה דָּאֵת אָמַר,
 גַּל עֵינֵי וְאֲבִיטָה נְפֻלָּאוֹת מִתּוֹרְתֶךָ. (תהלים קיט)

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּעַקִּים הָהוּא חוּיָא לְאָדָם וְלְאַתְתֵּיהּ,
 דְּאֶקְרִיב לְאַתְתָּא וְאֶטִּיל בָּהּ זוּהָמָא, וְאַתְפֶּתָא בֵּיהּ
 אָדָם כְּדִין אֶסְתָּאב עֲלֵמָא וְאַתְלִטֵּיא אֶרְעָא בְּגִינֵיהּ,
 וְגָרִים מוֹתָא לְכָל עֲלֵמָא, וְקִימָא עֲלֵמָא לְאַתְפְּרַעָא

מִנִּיהַ. עַד דְּאַתָּא אֵילְנָא דְחַיִּי, וְכַפִּי (וּכְפָר) עַל אָדָם,
 וְכַפִּיִּיא לִיָּה לְהֵהוּא נַחֲשׁ דְּלֹא יִשְׁלוּט לְעַלְמִין עַל זֶרְעָא
 דִּיעֵקֵב.

דְּהָא בְּזַמְנָא דְאַקְרִיבוּ יִשְׂרָאֵל שְׁעִיר, הוּוּה אֶתְכַפִּיא
 הֵהוּא נַחֲשׁ וְאַתְהֶפֶךְ לְעַבְדָּא, (קמ"ד ע"ב) כְּמָה
 דְּאַתְמַר. וְעַל דָּא אַקְרִיב יַעֲקֹב לְאַבּוּי תַרְיִן שְׁעִירִין. חַד,
 לְאַכְפִּיא לְעֵשׂו דְּאִיהוּ שְׁעִיר. וְחַד, בְּגִין דְּרָגָא דְּהוּוּה תַלִּי
 בֵּיה עֵשׂו וְאַתְדַּבֵּק בֵּיה (קמ"ב ע"ב) וְאַתְמַר.

וּבְגִין כֶּךָ קִיַּמָּא עַלְמָא, עַד דְּתִיתִי אֶתְתָּא כְּגוּוֹנָא
 דְּחַוְיָה, וּבַר נֶשׁ כְּגוּוֹנָא דְּאָדָם, וַיַּעֲקִימוּ וַיַּחֲפִימוּ
 לִיָּה לְהֵהוּא חוּיָא בִישָׂא וְהֵהוּא דְּרַכִּיב עֲלֵיהּ וְכֹלָא
 (דף קמו ע"א) אֶתְמַר.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כה) וַיְהִי עֵשׂו אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד אִישׁ
 שְׂדֵה, וְהָא אֶתְמַר וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אַהֲלִים.
 אִישׁ תָּם, גְּבַר שְׁלִים, כְּתַרְגוּמוֹ. יֹשֵׁב אַהֲלִים, אַמְאִי
 אִיהוּ תָם, בְּגִין דְּאִיהוּ יֹשֵׁב אַהֲלִים, דְּאַחִיד (קל"ט ע"ב) לְתַרְיִן
 סְטְרִין, לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק. וְעַל דָּא, יַעֲקֹב בְּסִטְרָא דִּיצְחָק
 אֶתְתָּא לְגַבִּיָּה דְּעֵשׂו, כְּמָה דְּאַתְמַר. דְּכַתִּיב, (שמואל ב כה) עַם
 חָסִיד תִּתְחַסֵּד וְעַם עֲקֹשׁ תִּתְפַּל. וְכַד אֶתְתָּא עַם בְּרַכָּאן,
 בְּסִיּוּעָא דְּלְעִילָא קָא אֶתְתָּא, בְּסִיּוּעָא דְּאַבְרָהָם וַיִּצְחָק,
 וּבְגִין כֶּךָ בְּחַכְמָתָא הוּוּה, כְּמָה דְּאַתְמַר.

תָּא חֲזִי, כַּד יַעֲקֹב אֶתְעַר לְגַבֵּי סְמָאֵל, דְּרָגָא דְעֵשׂוֹ,
 וְקָבִיל עֲלֵיהּ לְיַעֲקֹב, וַיַּעֲקֹב נִצַּח לִיהּ בְּכַמָּה סְטָרִין,
 נִצַּח לְחַוְיָא בְּחַכְמָתָא וּבְעַקִּימוֹ, וְלֹא אֶתְנַצַּח, בַּר בְּשַׁעִיר.
 וְאַף עַל גַּב דְּכֻלָּא חַד, נִצַּח כְּמוֹ כֵּן לְסְמָאֵל בְּנִצְחוֹנָא
 אַחֲרָא, וְנִצְחִיהּ, הָדָא הוּא דְכָתִיב (בראשית לב) וַיֹּאבֶק אִישׁ
 עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ.

תָּא חֲזִי, זְכוּתֵיהּ דְיַעֲקֹב כַּמָּה הָוָה, דְּאִיהוּ אֲתָא וּבַעַא
 לְאַעֲבָרָא לִיהּ מֵעֲלָמָא. וְהָוָה לִילִיָא, הָוָה לִילִיָא
 דְּאֶתְבְּרִי בֵיהּ סִיְהָרָא, וַיַּעֲקֹב אֶשְׁתָּאֵר בְּלַחֲדוּי. דְּלֹא הָוָה
 עִמִּיהּ אַחֲרָא, דְּתַנּוּן לָא יְפוּק בַר נֶשׁ יַחֲדָאֵי בְּלִילִיָא, וְכַל
 שְׁכַן (קס"ט ע"ב) בְּלִילִיָא דְאֶתְבְּרִיָּאוּ בֵיהּ נְהוּרִין, דְּהָא סִיְהָרָא
 אִיהִי חֲסָרָא, דְכָתִיב, (בראשית א) יְהִי מְאֹרֹת חֲסֶר. וְהָוָה
 לִילִיָא, אֶשְׁתָּאֵר בְּלַחֲדוּי, בְּגִין דְּכַד סִיְהָרָא (ק"ד ע"ב)
 חֲסָרָא, חוּיָא בִישָׂא אֶתְתַּקַּף וְשִׁלְטָא, וְכַדִּין אֲתָא סְמָאֵל,
 וְקַטְרִיג לִיהּ, וּבַעַא לְאוּבְדָא לִיהּ מֵעֲלָמָא.

וַיַּעֲקֹב הָוָה תַּקִּיפָה בְּכָל סְטָרִין, בְּסִטְרָא דְיִצְחָק וּבְסִטְרָא
 דְּאַבְרָהָם, דְּאִינוּן הָווּ תַּקִּיפּוּ דְיַעֲקֹב. אֲתָא
 לִימִינָא חָמָא לְאַבְרָהָם תַּקִּיפָה בְּתַקִּיפּוּ דִיּוֹמָא, בְּסִטְרָא
 דִּימִינָא דְחָסֵד. אֲתָא לְשִׁמְאֵלָא, חָמָא לְיִצְחָק תַּקִּיפָה
 בְּדִינָא קְשִׁיָּא. אֲתָא לְגוּפָא, חָמָא לְיַעֲקֹב, תַּקִּיפָה מִתְרִין
 סְטָרִין אֲלִין דְּסַחֲרוֹן לִיהּ, חַד מִכָּאן, וְחַד מִכָּאן. כַּדִּין,

(בראשית לב) וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ וַיַּגַּע בְּכַף יָרְכוּ, דְּאִיהוּ
 אֲתַר לְבַר מְגוּפָא, וְאִיהוּ חַד עֲמוּדָא דְגוּפָא, כְּדִין וַתִּקַּע
 כַּף יָרֵךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבֹקוּ עִמּוֹ וְגו'.

כִּיּוֹן דְּאֲתַעַר צַפְרָא וְעֵבֶר לֵילִיא, אֲתַתְּקַף יַעֲקֹב,
 וְאֲתַחֲלֵשׁ חֵילִיהָ דְסַמְאֵל, כְּדִין אָמַר שְׁלַחֲנִי, דְמָטָא
 זְמָנָא לֹמַר שִׁירְתָּא דְצַפְרָא. וּבְעֵי לְמִיזֹל, וְאוּדֵי לִיהָ עַל
 אֵינוֹן בְּרַכָּאן, וְאוּסִיף לִיהָ בְּרַכָּתָא אַחְרָא, דְכַתִּיב (בראשית
 לב) וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שָׁם.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה בְּרַכָּאן אֲתַבְרַךְ יַעֲקֹב, חַד דְּאֲבוּי, בְּהֵהוּא
 עַקִּימוּ, וְרוּוח כָּל אֵינוֹן בְּרַכָּאן. וְחַד דְּשְׁכִינְתָּא
 דְּבָרִיךְ לִיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד הָוָה אֲתִי מְלָבָן,
 דְכַתִּיב, (בראשית לד) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יַעֲקֹב. וְחַד, דְּבִרְכִיהָ
 לִיהָ הָהוּא מְלֹאכָא מְמָנָא דְעֵשׂו. וְחַד, בְּרַכָּה אַחְרָא,
 דְּבִרְכִיהָ לִיהָ אַבוּהָ, כַּד הָוָה אֲזִיל לְפָדָן אַרְם, דְכַתִּיב
 (בראשית כח) וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֶךְ אֶתְךָ וְגו'.

בְּהֵהוּא זְמָנָא דְחָמָא יַעֲקֹב גְּרַמִּיהָ בְּכָל הַנִּי בְּרַכָּאן,
 אָמַר, בְּמָאן בְּרַכָּתָא דְמַנִּייהוּ אֲשַׁתְּמֵשׁ הַשְׁתָּא.
 אָמַר, בַּחֲלָשָׁא מַנִּייהוּ אֲשַׁתְּמֵשׁ הַשְׁתָּא, וּמָאן אִיהוּ, דָּא
 בְּתַרִּיתָא, דְּבִרְכִיהָ אַבוּהָ, וְאָף עַל גַּב דְּאִיהִי תַקִּיפָא,
 אָמַר, לָאו אִיהִי תַקִּיפָא בְּשַׁלְטְנוּתָא דְהֵאֵי עֲלָמָא
 כְּקַדְמָתָהּ.

אָמַר יַעֲקֹב, אֲטוֹל הַשָּׂתָא דָּא וְאַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ, (קס"ו ע"ב, קע"ב
 ע"ב) וְאַסְלֵק כָּל אֵינּוֹן אַחֲרָנִין לְזַמְנָא דְאַצְטְרִיךְ לִי
 וּלְבָנָי בְּתַרְאֵי. אֵימַתִּי, בְּזַמְנָא דִּיתְכַנְשׁוֹן כָּל עַמְמֵי
 לְאוּבְדָא בְּנֵי מַעְלָמָא, דְכַתִּיב, (תהלים קיח) כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי
 בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילָם. סִבּוּנִי גַם סִבְבוּנִי וְגו'. סִבּוּנִי
 כְּדַבּוּרִים וְגו'. הָא הֲכָא תְלַתָּא, לְגַבֵּי תְלַתָּא דְאַשְׁתְּאַרוּ.
 חַד, אֵינּוֹן בְּרַכָּאן קְדָמָי דְאַבוּהָ. תְרִין, אֵינּוֹן בְּרַכָּאן
 דְּבִרְכִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תְלַת, אֵינּוֹן בְּרַכָּאן דְּבִרְכִיָּה
 הֵהוּא מְלֶאכְא.

אָמַר יַעֲקֹב, לְהַתֵּם אַצְטְרִיכוּ, לְגַבֵּי מְלָכִין וְכָל עַמִּין
 דְּכָל עַלְמָא, וְאַסְלִיק לֹון לְהַתֵּם. וְהַשָּׂתָא לְגַבֵּי
 דְעָשׂוּ, דֵּי לִי בְהַאי. לְמַלְכָּא, דְהוּוּ לִיָּה כַּמָּה לְגִיוֹנִין
 תְּקִיפִין, כַּמָּה מְאַרֵי מְגִיחֵי קְרָבָא לְאַגְחָא קְרָבִין, דְזַמִּינִין
 לְגַבֵּי מְלָכִין תְּקִיפִין (דף קמו ע"ב) לְאַגְחָא בְּהוּ קְרָבָא. אַדְהֵכִי
 שְׁמַע עַל לְסֻטִים חַד קַפְחָא, אָמַר, הֲנִי בְנֵי תְרַעֵי יְהִכּוֹן
 תַּמָּן. אָמַר לִיָּה, מְכָל לְגִיוֹנִין דִּילָךְ, לִית אַנְתָּ מְשִׁדֵּר
 הַתֵּם אָלָא אֵלִין. אָמַר, לְגַבֵּי הֵהוּא לְסֻטִים, דֵּי בְּאַלִין.
 דְהָא כָּל לְגִיוֹנוֹתֵי וּמְאַרֵי קְרָבָא, אֶסְתַּלֵּק לְגַבֵּי אֵינּוֹן
 מְלָכִין תְּקִיפִין, בְּיוֹמָא דְקְרָבָא, דְאַצְטְרִיכוּ לִי, לִיָּהוּ.
 אוּף הֵכִי יַעֲקֹב אָמַר לְגַבֵּי עָשׂוּ, דֵּי לִי הַשָּׂתָא בְּאַלִין
 בְּרַכָּאן. אָבַל לְהֵהוּא זַמְנָא, דְאַצְטְרִיכוּ לְבָנֵי לְגַבֵּי

כָּל מַלְכֵינּוּ וְשְׁלִיטֵינּוּ דְכָל עֲלָמָא, אֲסֵלְק לִוְן. כַּד יִמְטֵי
הַהוּא זְמַנָּא, יִתְעָרוּן אֵינּוּן בְּרַכָּאן מִכָּל סְטָרִין, וְיִתְקַיֵּים
עֲלָמָא עַל קִיּוּמֵיהּ כַּדְקָא יָאוּת, וּמִהַהוּא יוֹמָא וּלְהַלָּאָה,
יְקוּם מַלְכוּתָא דָּא עַל כָּל שְׂאָר מַלְכוּ אַחֲרָא, כַּמָּה
דְּאוּקְמוּהָ, דְכַתִּיב, (דניאל ב) תִּדְק וְתִסְפָּה כָּל אֱלִין מַלְכוּתָא
וְהִיא תִקּוּם לְעֲלָמֵיָא. וְהֵינּוּ הַהִיא אֲבִנָּא, דְּאֵתְגַזְרַת מִן
טוֹרָא דִּי לָא בִּידִין, כַּמָּה דְּאֵתְ אֲמַר (בראשית מט) מִשָּׁם רוּעָה
אַבְן יִשְׂרָאֵל, מֵאן אַבְן דָּא. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כַּמָּה דְּאֵתְ
אֲמַר, (בראשית כח) וְהָאֲבִן הַזֹּאת אֲשֶׁר שִׁמְתִי מִצְבֵּה וְגו'.

רַבִּי חֵיִיא אֲמַר, מִהַכָּא (ישעיה י) שְׂאָר יִשׁוּב שְׂאָר יַעֲקֹב,
אֱלִין בְּרַכָּאן אַחֲרֵינִין דְּאֵשְׁתָּארוּ, וְכַתִּיב, (מיכה ה)
וְהָיָה שְׂאֵרִית יַעֲקֹב בְּגוֹיִם בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים (אלין ברכאן אחרנין
כתיב, מיכה ה) וְהָיָה שְׂאֵרִית יַעֲקֹב) בְּגוֹיִם כְּלָהוּ, וְלֹא בַעֲשׂוּ
בְּלַחֲוּדֵיהּ, וְכַתִּיב וְהָיָה שְׂאֵרִית וְגו', כַּטַּל מֵאֵת יי'.

פִּתְחָה רַבִּי יִיסָא וְאֲמַר (מלאכי א) בֵּין יְכִכַּד אָב וְעַבְד אֲדוֹנֵיו,
בֵּן, דָּא עֲשׂו. דְּלֹא הָוָה בַּר נָשׁ בְּעֲלָמָא דִּיּוֹקִיר
לְאַבּוּי, כַּמָּה דְּאוּקִיר עֲשׂו לְאַבּוּי. וְהַהוּא יְקִירוּ דְּאוּקִיר
לִיָּה אֲשֶׁלִּיט לִיָּה בְּהַאי עֲלָמָא.

וְעַבְד אֲדוֹנֵיו, דָּא אֱלִיעֶזֶר עַבְד אֲבָרָהם (פ"ז ע"א)
וְאוּקְמוּהָ, דְּהָא בַר נָשׁ דְּהָוָה אֲתִי לְחָרָן, בְּכַמָּה
עוֹתָרָא, וְכַמָּה מִתְנָן וְנִבְזָבְזִין, וְגַמְלִין טְעִינָן. דְּלֹא אֲמַר

לְבַת־וַאֲל וְלִבֵּן, דְּאִיהוּ רְחִימוּי דְּאַבְרָהָם, אוּ בַר נֶשׁ אַחְרָא
 דְּאִתִּי בְּפִיּוֹסָא דְּאַבְרָהָם, אֶלָּא עַד לָא יִמְלִל מְלוּי, מַה
 כְּתִיב, (בראשית כד) וַיֹּאמֶר עֶבֶד אַבְרָהָם אָנֹכִי, וְלִבְתֵּר אֲדֹנָי
 אֲדֹנָי, בְּגִין דְּיוֹקִיר לִיָּה לְאַבְרָהָם הֵהוּא יְקָרָא וְהֵהוּא
 טִיבוּ, אוּרִיךְ לִיָּה לְכַמָּה זְמַנִּין.

כִּף עֵשׂו, הֵהוּא יְקָרָא דְּאוֹקִיר לִיָּה לְאַבּוּי, אוּרִיךְ לִיָּה
 כִּל הַנִּי זְמַנִּין דְּיִשְׁלוּט בְּעֵלְמָא דָּא. וְאִינּוֹן דְּמַעִין,
 אוּרִידוּ לֹזֶן לְיִשְׂרָאֵל בְּשַׁעֲבוּדָא דִּילִיָּה, עַד דִּיתּוּבוּן
 יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּבִכְיָה וּבְדַמְעִין. דְּכְתִיב
 בְּבִכֵּי יָבֹאוּ וְגו', וּכְדִין כְּתִיב, וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן
 לְשַׁפֵּט אֶת הַר עֵשׂו וְהִיתָה לִּי הַמְּלוּכָה. בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן.

פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא יַעֲקֹב

סֵתְרֵי תוֹרָה

(קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא
הַשֶּׁמֶשׁ. מֵאֵי קָא חֲמָא שְׁלֵמָה
מִלְכָא, דְּשִׁירוּתָא דְּסִפְרָא
דְּחֻכְמָתָא דִּילִיָּה מִהֲכָא אִיהוּ.
אַלָּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלֵמָה
מִלְכָא הֵאֵי סִפְרָא, אוֹקִים לִיָּה
עַל שְׁבַע הַבָּלִים, וְעַלְמָא

(בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר

שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. רַבִּי
חֵיִיא פִתַּח וְאָמַר, (קהלת א)
וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ
וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרַח הוּא
שָׁם, הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּתָהּ.
אַבְל וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא יַעֲקֹב,

פְּרִשְׁת וַיֵּצֵא יַעֲקֹב

סְתָרֵי תוֹרָה

(קהלת א) וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא
הַשֶּׁמֶשׁ. מֵאֵי קָא חָמָא שְׁלֵמָה
מִלְכָא, דְּשִׁירוּתָא דְּסִפְרָא
דְּחֻכְמָתָא דִּילִיָּה מִהֶכָּא אִיהוּ.
אַלָּא אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁלֵמָה
מִלְכָּא הֵאֵי סִפְרָא, אוֹקִים לִיָּה
עַל שְׁבַע הַבָּלִים, וְעַלְמָא

(בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר

שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. רַבִּי
חֵיִיא פְתַח וְאָמַר, (קהלת א)
וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וּבָא הַשֶּׁמֶשׁ
וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרַח הוּא
שָׁם, הֵאֵי קָרָא אוֹקְמוּתָהּ.
אַבְל וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ דָּא יַעֲקֹב,

קָאִים עֲלֵייהוּ. וַאֲיִנוֹן עֲמוּדִין
 וְסִמְכִין, קִיּוּמָא דְעֵלְמָא. דְּבִגִין
 כֶּךָ אֶקְרוּן הֶבְלִים, (ס"א בְּהַאי
 הֵבֵל דְּנִפְיָק מִפּוֹמִיָּה דְּבַר נֶשׁ וְאַתְקִיִּים
 בִּיה וְאַתְעֲרוּ חֲבֵרִיָּא אִין הָעוֹלָם מִתְקִיִּים
 אֵלָא בְּהֵבֵל פִּיחָם שֶׁל תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית
 רַבּוּן. דְּבַר אַחַר עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם
 עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל
 גְּמִילוּת חֲסָדִים. הַתּוֹרָה דָּא יַעֲקֹב
 הָעֲבוּדָה דָּא יִצְחָק גְּמִילוּת חֲסָדִים דָּא
 אֲבִרְהָם. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלִין אִינוֹן סִמְכִין
 עֲלָאִין תִּלְתָּא מִן שְׁבַעָה הֶבְלִים) מַה
 גּוֹפָא, לָא אֶתְקִיִּים בְּלָא הֶבֵל,
 אוּף הֵכִי עֵלְמָא, לָא אֶתְקִיִּים
 אֵלָא עַל הֶבְלִים דְּאָמַר שְׁלֵמָה
 מִלְכָּא. וַאֲיִנוֹן שְׁבַע, דְּכֶתִיב,
 (קֹהֶלֶת א) הֵבֵל הֶבְלִים אָמַר
 קֹהֶלֶת הֵבֵל הֶבְלִים הַפֵּל הֶבֵל,
 הָא שְׁבַע.

וַאֲי תִימָא, אִי הֵכִי דְאִינוֹן
 מְרַגְלָאן טְבָאן דְּעֵלְמָא קִיּוּמָא
 עֲלֵייהוּ, הָא בְּאַתְר אַחְרָא
 כְּתִיב הֶבְלִים בִּישִׁין, וַאֲיִנוֹן
 סְתִירוּ דְּעֵלְמָא, כְּגוֹן (קֹהֶלֶת ו)
 זֶה הֶבֵל וְחֵלִי רַע הוּא. (קֹהֶלֶת ד)

כַּד הָוָה בְּבֵאֵר שְׁבַע. וּבֵא
 הַשָּׁמֶשׁ, כַּד אֲזַל לְחָרֹן,
 דְּכֶתִיב, (בְּרֵאשִׁית כח) וַיֵּלֶן שָׁם
 כִּי בֵּא הַשָּׁמֶשׁ. וְאֵל מְקוֹמוֹ
 שׁוֹאֵף (דף קמז ע"א) זוֹרַח, דְּכֶתִיב
 וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא.

וְתָא חֲזִי, שְׁמִשָּׁא אַף עַל
 גַּב דְּנִהִיר לְכָל
 עֵלְמָא, מִטְלָנוּי בְּתֵרִין
 סְטֵרִין אִינוֹן, כְּמָה דְּאֵת
 אָמַר, (קֹהֶלֶת א) הוֹלֵךְ אֶל דְּרוֹם
 וְסוּבֵב אֶל צָפוֹן, בְּגִין דְּדָא
 יִמִּינָא וְדָא שְׁמָאלָא. (וּבְגִין)
 וְנִגִּיד וְנִפְיָק כָּל יוּמָא
 מִסְטָרָא דְּמִזְרַח, וְאֲזִיל
 לְסְטָרָא דְּדְרוֹם, (נ"א דְּמַעְרָב)
 וְלִבְתֵּר לְסְטָרָא דְּצָפוֹן,
 וּמִסְטָרָא דְּצָפוֹן לְסְטָרָא
 דְּמַעְרָב, וְכֵדִין שְׁמִשָּׁא
 אֶתְכַנְּשִׁי, וְאֲזִיל לְגַבִּי
 מַעְרָב. נִפְיָק מִמִּזְרַח דְּכֶתִיב,

זֶה הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ. אֶלֶּא
 וְדַאי (אֵלִין) אַף עַל גַּב דְּהַנִּי
 שְׁבַע הֶבְלִים, דְּאִינוּן קַדִּישִׁין
 קִיּוּמָא דְעֵלְמָא, אֵית לְקַבֵּל
 הַנִּי ז' הֶבְלִים דְּכָל דִּינִין
 דְעֵלְמָא (מַנְיִיחוּ) נַפְקִין, וּמַנְיִיחוּ
 מִתְפַּשְׁטִין. (הֶבְלִים אַחֲרָנִין וּכְלָא
 קִיּוּמָא דְגְלוּתָא (ס"א דְעֵלְמָא) בְּגִין
 דְּאֵית בְּהַנִּי שְׁבַע הֶבְלִים דְּכָל
 דִּינִין דְעֵלְמָא נַפְקִין וּמִתְפַּשְׁטִין
 מִנְיִיחָא) וְאַקְרוּן הֶבְלִים
 אַחֲרָנִין, לְאַלְקָאָה בְּנֵי נְשָׂא,
 וְלֹאֲתַקְנָא לֹון דִּיהֶכּוּן בְּאַרְח
 מִישָׁר, וְאַקְרוּן הֶבֶל דְּשִׁרְיָא
 בְּהוּ חֲלִי רַע, הֶבֶל דְּאִיְהוּ
 רַעוּת רוּחַ. וְאִינוּן קִיּוּמָא
 (דְעֵלְמָא). דְּבְגִינִיְהוּן בְּנֵי נְשָׂא
 אֲזִלִּין בְּאַרְח מִישָׁר וּדְחִילוּ
 מְקוּדְשָׂא בְּרִיךְ הוּא, וְעַל דָּא
 סְגִיאִין אִינוּן הֶבְלִים
 דְּמִתְפַּשְׁטִין מִהַנִּי שְׁבַע.

וְשִׁירוּתָא דְּאִיְהוּ אָמַר, רְזָא
 דְּשִׁמְשָׂא, דְּאִיְהוּ הֶבֶל, דְּקִיִּים

(בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר
 שֶׁבַע. וְאֲזִיל לְמַעְרָב דְּכְתִיב
 וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, נָפִיק
 מִכְּלָלָא דְאַרְעָא
 דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב וַיֵּצֵא
 יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע. וְאֲזִיל
 לְרֶשׁוּ אַחֲרָא, דְּכְתִיב וַיֵּלֶךְ
 חֲרָנָה.

(ס"א נפיק ממזרח, דכתיב ויצא
 יעקב מבאר שבע, דא שמשטה. דנטיל מעומקא
 עלאה, נהירו דנהיר, ואזיל למערב, דכתיב
 וילך חרנה, אתר דדינא ורוגזא תמן.)

רַבִּי יוֹסִי מוֹקִי הַאי קָרָא
 בְּגְלוּתָא, בְּקַדְמִיתָא
 הוּה נְחִית נְהִירוּ מִעוּמְקָא
 עֲלָאָה וַיַּעֲקֹב הוּה נָטִיל לֵיה,
 וְאֲזִיל לְגַבֵּי בְּאֵר שֶׁבַע,
 (במדבר כא) בְּאֵר דְּחַפְרוּתָא
 שָׂרִים, דְּהוּה נְהִיר מִתְּמָן,
 וְאֲשֵׁלִים לְהֵוּא בְּאֵר בְּכָל
 שְׁלִימוֹ. וּבִיּוּמֵי דְּגְלוּתָא,

נְטִיל מַהֲאֵי בְּאֵר שֶׁבַע,
וְאֲזִיל לְגַבֵּי חֲרָנָה, דְּכַתִּיב
וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, כְּלוֹמַר חֲרוֹן
אֶף, וּמֵאֵי הֵיא חֲרוֹן אִפּוּ
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּרָגָא
בִּישָׁא), אֲרַעָא דְרִשׁוּ אַחֲרָא.
אֲמַר רַבִּי חֵיִיא, כַּד אָזִיל
שְׂמֵשָׁא לְמַעְרַב, הֵאֵי

מַעְרַב אֶקְרִי מְקוֹמוֹ
דְּשְׂמֵשָׁא, כְּרַסִּיא דִּילֵיהּ,
אַתְר דְּשִׂרְיָא עֲלֵיהּ, הָדָא
הוּא דְכַתִּיב, (קהלת א) וְאֵל
מְקוֹמוֹ שׂוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם,
דְּאֲזִיל לְגַבֵּיהּ לְאַנְהָרָא
עֲלֵיהּ, וְנְטִיל כָּל נְהוּרִין וְכֹנִישׁ לֹון לְגַבֵּיהּ.

תּוֹסֵפְתָא

בְּנֵי עֲלָמָא רַחֲמֵי עֲלָאָה, הוֹרְמְנָא דְבוֹרִיִּירִי, קְרִיבוּ שְׁמַעוּ. מֵאֵן חֲכִימָא
כְּכוּ, מְאִרֵי דְעֵינִין בְּסוּכְלָתְנֹו, לִיתִי וְלִינְדַע. בְּשַׁעְתָּא דְרִישָׁא חַוּוֹרָא
נְטִיל תַּלְת אַתּוּן וְגַלְיָף לֹון בְּגִלּוּפָא בְּגִלּוּפִין, חַד א', חַד י' וְחַד ו',
וְאַתְגְּלִיף אִי'ן, א' רִישָׁא עֲלָאָה דְכֻלָּא, טְמִירָא דְכָל טְמִירִין. י' סְלִיקוּ
דְרַעוּתָא הוּי, אֲשַׁתְכַּלֵּל מְרִישָׁא לְעִילָא וְנַחַת לְתַתָּא, נֶפֶק וְאַפִּיק תְּלַתִּין
וְתַרִּין שְׁבִילִין, עַד דְאַתְגְּלִיפוּ בֵּין אַבְנֵי יְקַר דְמַתְלַהֲטֹון. וְאַתְקְשְׁרוּ בְּאוּת

עֲלָמָא, וְאִיהוּ רְזָא לְאַעְלָא בְּר
נֶשׁ לְגוּ מְהֵימְנוּתָא עֲלָאָה
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְגִין כְּוָה,
כָּל מַה דְתַחּוּת הֵאֵי דְרָגָא,
לָאוּ אִיהוּ רְזָא דְמְהֵימְנוּתָא,
וְעַל דָּא כְּתִיב, (קהלת ב) וְאִין
יְתַרוֹן תַּחַת הַשְּׁמֶשׁ (קהלת ט)
בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת
הַשְּׁמֶשׁ, דְּהֵא תַחּוּת הֵאֵי לָא
אַצְטְרִיךְ לְאַתְדַּבְּקָא.

שְׂמֵשָׁא בְּסִיְהָרָא, חַדָּא אִינוּן
בְּלָא פִירוּדָא, וְסִיְהָרָא אֶף עַל
גַּב דְּאִיהוּ תַחּוּת שְׂמֵשָׁא, כְּלָא
אִיהוּ שְׂמֵשָׁא, בְּלָא פִירוּדָא.
וְתַחּוּת הֵאֵי, כְּלָא אִיהוּ רַעוּת
רוּחַ, וְאַסִּיר לְאַתְדַּבְּקָא בֵּיהּ.

וְנְטִיל כָּל נְהוּרִין וְכֹנִישׁ לֹון לְגַבֵּיהּ.

וְהֵינּוּ כִּמָּה דְתַנִּינֵן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְח תְּפִלִּי, (ס"א
 וְתַנִּינֵן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְח תְּפִלִּין, דְּכַתִּיב, (ישעיה סב) נִשְׁבַּע יי
 בְּיַמֵּינוּ וּבְזִרְעֵנוּ עוֹזוֹ. וְתַנִּינֵן יַמֵּינוּ דָּא תּוֹרָה, דְּכַתִּיב
 מִיַּמֵּינוּ אֵשׁ דַּת לָמוּ. וּבְזִרְעֵנוּ עוֹזוֹ אֵלִין תְּפִלִּין. וְכֻלְהוּ
 נְטִיל יַעֲקֹב, וּמִכְּנִישׁ לְגַבֵּי מַעְרַב, וְסִיְהָרָא כְּנִישׁ לְבַתֵּר
 כָּל אֵינּוֹן נְהוּרִין וּבוֹצִינֵין דְּנְטִיל יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יְהִיב לָהּ
 וְאַנְהָר לָהּ, וְהֵינּוּ דְתַנִּינֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַנְח
 תְּפִלִּין) בְּגִין דְּנְטִיל כָּל כְּתָרִין עֲלָאִין, וּמֵאֵן נִינְהוּ, רְזָא
 דְּאֲבָא עֲלָאָה, וְרְזָא דְּאֲמָא עֲלָאָה. וְאֵינּוֹן תְּפִלִּין
 שְׁבָרָאשׁ, כִּמָּה דְתַנִּינֵן כְּהֵן גְּדוֹל נוּטֵל בְּרָאשׁ. וּלְבַתֵּר

תּוֹסַפְתָּא

נו"ן דְּאִיהוּ דְּכַר וְנוֹקְבָא, תְּרִין רְחִימִין. קְשׁוּרָא תְּקִיפָא, בְּהוּ אֲשַׁתְּכֻלְלוּ,
 וְשָׂמָא קְדִישָׁא בְּהוּ אֲתַקְשֵׁר, מְנִייהוּ אֲשַׁתְּכַח מְזוֹנָא לְכֻלָּא (בְּהוּ),
 אֲשַׁתְּכֻלְלוּ עַלְמִין.

וְעַל דָּא אֲתַגְלִיף ו' פְּשׁוּטָה, כְּלָלָא דְתְּרִין, נ' כְּפּוּפָה נּוֹקְבָא חֲדָא, י'
 דְּאִיהוּ רְעוּתָא דְּאֲפִיק שְׁבִילִין, בְּטַשׁ בֵּין אֲתוּוּן, וְעַבְד רְקִיעָא דְיַעֲקֹב
 בֵּין תְּרִין רוּחִין, וְאֲטִיל בִּינֵי שְׁיִיפֵי מְלוּלֵי, עַד דְּנַחַת לְהָאֵי נ' דְּאִיהוּ
 כְּפּוּפָה, וְחִבְרוּ לָהּ כְּחֲדָא, צְפוּן וְדָרוּם, לְבַתֵּר אֲתַקְשֵׁרוּ כְּחֲדָא. הָאֵי נ'
 כְּפּוּפָה, בְּאֵר שְׁבַע אֲקָרֵי. וְאֲתַמְלֵי מִיַּעֲקֹב, לְאֲשַׁקְאָה כָּל עֲדָרֵי עֲנָא. וְעַל
 דָּא וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. תּוּ, מִבְּאֵר שְׁבַע לְעִילָא, דְּהָא
 מִינְהּ נְפִיק, לְבַתֵּר אֲזִיל לְאֲשַׁקְאָה לְחֲרָנָה, דְּאִיהוּ בִּירָא דְלַתְמָא, חֲרוּן
 אָף ה', חֲרַב ה', דִּינָא, בִּי דִּינָא, אֱלֹהִים. וְעַל דָּא (תהלים עט) אֱלֹהִים בָּאוּ

גוֹיִם בְּנַחֲלַתְהּ. (עד כאן תוספתא)

דְּנָטִיל אָבָא וְאַמָּא, נָטִיל יְמִינָא וּשְׂמַאלָא, וְאַשְׁתַּכַּח
 דְּנָטִיל כְּלָא. (דקודשא בריך הוא)

סְתָרֵי תוֹרָה

(בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב,
 בְּקִטְרָא דְסְתִימוֹ, מִגּוֹ סְתָרָא
 סְתִימָא נִפְקָא, זֹהָר
 אֶסְפְּקִלְרִיָּאָה דְנִהָרָא, כְּלִילָא
 מִתְרִין גּוֹוִינִין דְמִתְחַבְּרוֹן כְּחָדָא,
 פִּינִין דְאֵלִין אֲתַכְּלִילוּ דָּא בְדָא,
 אֲתַחְזוֹן בֵּיהּ כָּל גּוֹוִינִין. אַרְגָּמִן.
 אִיהוּ כָּל חִיזוֹ דְנִהוֹרִין בֵּיהּ
 כְּלִילָן. רְצוּא וְשׁוּב, אִינּוֹן
 נִהוֹרִין לָא מִתְעַכְּבוֹן לְמַחְמִי,
 חֲבוּרָא חָדָא אֲתַחְבְּרוֹן בְּהִהוּא
 זֹהָר.

בְּהַאי זֹה"ר שְׂאֲרֵי מֵאָן
 דְשְׂאֲרֵי. שְׂמָא אִיהוּ לְהִהוּא
 דְסְתִימִים דְלָא יִדְיַע כְּלָל. קוּל
 יַעֲקֹב אֲקָרִי, בְּהַאי אֲתַחְזוּ
 מְהִימְנוּתָא דְכְּלָא. הִהוּא
 דְסְתִימִים וְלָא יִדְיַע כְּלָל, בְּהַאי
 שְׂרִיא יְדוּ"ד. שְׂלִימוֹ דְכָל
 סְטָרִין אִיהוּ, עֲלָאָה וְתַתְּאָה.
 הִכָּא אֲשְׁתַּכַּח יַעֲקֹב שְׂלִימוֹ

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, תְּפַאֲרַת
 יִשְׂרָאֵל נָטִיל כְּלָא,
 וְכַד אֲתַמְשָׁכָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 לְעֵילָא, נָטִיל אוּף הָכִי
 כְּלָא, עֲלָמָא דְדְכּוּרָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְכֵן
 עֲלָמָא (דף קמז ע"ב) דְנוֹקְבָא
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּמָה
 דְנִפְקִי כָּל נִהוֹרִין מִהַאי
 עֲלָמָא, הָכִי נָמִי נָטִיל כְּלָא
 הַאי עֲלָמָא. דִּהָא דָּא כְּגוּוֹנָא
 דָּא, וּבְגִין כֶּךָ בְּאֵר שְׁבַע דָּא
 יוּבְלָא, בְּאֵר (שְׁבַע) דָּא אִיְהִי
 שְׂמֻטָּה. (דִּהָא דָּא כְּגוּוֹנָא דָּא) (כְּלָא
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא) וְשְׂמֻשָׁא (דָּא) לָא
 נִהִיר אֶלָּא מִיּוּבְלָא, (ס"א וְאִיְהוּ
 נָטִיל כָּל נִהוֹרִין וְיִהִיב לְגוֹ שְׂמֻטָּה) וּבְגִין
 כֶּךָ (בראשית כח) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב
 מִבְּאֵר שְׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, דָּא
 מְעַרְב דְאִיְהִי שְׂמֻטָּה.

דְּאִבְהֵן דְּאֶחִיד מְכַל סְטְרִין.
 זֶה"ר דָּא, עַל בְּרִירו דְּשָׁמַא
 דָּא אֶקְרִי, דְּכְתִיב, (ישעיה מא)
 יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחֶרְתִּיה. תְּרִין
 שְׁמַהֲן אֶקְרִי, יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל.
 בְּקַדְמִיתָא יַעֲקֹב, וּלְבַתֵּר
 יִשְׂרָאֵל.

סְתָרָא דְּסְתָרָא דָּא, כִּד הוּה
 בְּקַדְמִיתָא בְּהַאי סוּפָא
 דְּמַחְשְׁבָה, דְּאִיהוּ פְּרוּשָׁא
 דְּאוּרִייתָא דְּבִכְתָּב, וְאִיהִי
 תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְעַל דָּא
 אֶקְרִי בְּאֵר, שְׁנַאֲמַר (דברים א)
 הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאֵר אֶת הַתּוֹרָה,
 בְּאֵר אִיהוּ לְהֵהוּא דְּאֶקְרִי
 שְׁבַע, דְּכְתִיב, (מלכים א ו)
 וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים. וְהֵינּוּ קוּל
 גְּדוּל.

וְדָא סוּפָא דְּמַחְשְׁבָה, בְּאֵר
 שְׁבַע אִיהוּ. וַיַּעֲקֹב עָאֵל בְּהַאי
 רִישָׁא לְמַהִימְנוּתָא, כִּיּוּן
 דְּאֶתְדַבֵּק בְּמַהִימְנוּתָא דָּא,
 אֶצְטְרִיף לִיה לְאֶתְבַּחְנָא,
 בְּהֵהוּא אֶתֵּר דְּאֶתְבַּחְנֵנוּ אֶבְהֵן

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַיֵּצֵא
 יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע, דָּא
 מַעְרַב, שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה. וַיִּלָּךְ
 חֲרָנָה, דָּא שְׁנַת עֲרָלָה. בְּגִין
 דְּנִפְק מִרְשׁו קַדְיִשָׁא לְרְשׁו
 אַחְרָא, דְּהוּה עָרִיק מַאֲחוּי,
 כְּמָה דְּאֶתְמַר. וְכִד מָטָא
 לְבֵית אֵל, דְּאִיהוּ בְּרְשׁו
 קַדְיִשָׁא, מַה כְּתִיב, (בראשת כח)
 וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם.

מֵאֵן מָקוֹם. רַבִּי חֵיִיא
 אָמַר, דָּא הוּא מְקוּמו
 דְּקֵאֲמַרְן, דְּכְתִיב (קהלת א) וְאֵל
 מְקוּמו שׁוּאֵף (זוּרַח הוּא שָׁם).
 (בראשית כח) וַיִּלָּן שָׁם כִּי בָא
 הַשֶּׁמֶשׁ. כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר
 שׁוּאֵף זוּרַח הוּא שָׁם, דְּהָא
 בְּגִין לְאַנְהָרָא לִיה קֵאֲתִיא.
 (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבִנֵי
 הַמָּקוֹם. אֲבִנֵי
 הַמָּקוֹם לָא כְּתִיב, אֶלָּא

דִּילִיָּה דְעָאֵלוּ בְּשָׁלֵם וַנִּפְקֹוּ
בְּשָׁלֵם.

אָדָם עָאֵל וְלֹא אֶסְתַּמֵּר,
וְאֶת־פֶּתֶא אֶבְתְּרָה, וְחֻטָּא
בְּהֵיא (הושע א) אֵשֶׁת זְנוּנִים,
נַחֲשׁ קִדְמָאָה. נַח עָאֵל, וְלֹא
אֶסְתַּמֵּר, וְאֶת־פֶּתֶא אֶבְתְּרָה,
וְחֻטָּא. דְּכְתִיב (בראשית ט) וַיִּשְׁתֵּךְ
מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְגַּל בַּתּוֹךְ
אֱהֵלָה. אֶבְרָהָם עָאֵל וַנִּפְקֹוּ
דְּכְתִיב, (בראשית יב) וַיֵּרֶד אֲבָרָם
מִצְרַיִם, וְכְתִיב, (בראשית יג)
וַיַּעַל אֲבָרָם מִמִּצְרַיִם. יִצְחָק
עָאֵל וַנִּפְקֹוּ, דְּכְתִיב, (בראשית כו)
וַיֵּלֶךְ יִצְחָק אֶל אַבְיִמֶלֶךְ מֶלֶךְ
פְּלִשְׁתִּים גְּרָרָה, וְכְתִיב, (שם)
וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שֶׁבַע.

יַעֲקֹב כִּיּוֹן דְּעָאֵל בְּמַהִימְנוּתָא,
אֶצְטְרִיךְ לְמִיעַל מִנְחֻתָא
לְהֵיא סְטָרָא, בְּגִין דְּמֵאן
דְּאֶשְׁתְּזִיב מִתַּמָּן, אִיהוּ רַחֲמֵא
וּבְרִירָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
מֵאִי (מדה) כְּתִיב, (בראשית כח)
וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע,

מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם, אֵלִין אִינוּן
אֲבְנֵי יַקָּר, מֵרְגֵלָאן טָבְאן,
דְּאִינוּן תְּרִיסַר אֲבָנִין
עֲלָאִין, כְּמָה דְּכְתִיב שְׁתִּים
עֶשְׂרֵה אֲבָנִים, וְתַחוֹת אֵלִין
תְּרִיסַר אֵלֶךְ (קנ"א ע"א), וְרַבּוּוֹן,
אֲבְנֵי פְּסִילָן, וְכִלְהוּ אֶקְרוּן
אֲבָנִין, בְּגִין כֶּף מֵאֲבְנֵי
הַמָּקוֹם, וְלֹא אֲבְנֵי (ס"א הַמָּקוֹם)
דָּא הוּא מָקוֹם דְּקָאֵמַר.

(בראשית כח) וַיִּשָּׂם מֵרֵאשִׁיתוֹ,
מֵרֵאשִׁיתוֹ דְּמֵאן.
אֵלָא מֵרֵאשִׁיתוֹ דְּהֵהוּא
מָקוֹם. מֵאִי מֵרֵאשִׁיתוֹ. אִי
תִּימָא כְּמֵאן דְּשׁוּי תַּחוֹת
רִישִׁיה, לָא. אֵלָא
מֵרֵאשִׁיתוֹ, לְאַרְבַּע (ס"א רִישִׁין)

סְטָרִין דְּעֵלְמָא, תִּלְתַּת אֲבָנִין
לְסְטַר (דף קמח ע"א) צְפוּן, וְתִלְתַּת
לְסְטַר מְעָרַב, וְתִלְתַּת לְסְטַר
דְּרוּם, וְתִלְתַּת לְסְטַר מְזֻרְחַת,